

KAS KOLLANE ON ROHELINE?

**Probleemsetest värvinimetustest soome-ugri
keeltes**

Enn Ernits

Tallinn, 30.05.2025

**Emakeele Seltsi kõnekoosolek
„Sõnade radadel“**

Ugri keeled

Keel	‘kollane’	‘roheline’
Handi	<i>wăstə ~ wöstə</i> ‘roheline; kollane’; <i>vüşləm</i> ‘kollane’ < <i>vüşšittə</i> ‘süütama’; <i>kul-löj</i> ‘kala sapp; roheline; kollane’ <i>hoim læpt horpi</i>;	<i>wăstə ~ wöstə</i> ‘roheline; kollane’; <i>n’ar torn = n’ar-pum oxtep</i> ‘värske rohu sarnane; roheline’; <i>kul-löj</i> ‘kala sapp; roheline; kollane’
Mansi	<i>vos’ram</i> ‘kollane; sapp’; <i>vos’ram-harp</i>; <i>kasəm ~ kos ~ kās ~ kāšem</i> ‘põleb leegita; kollane’	<i>hurit</i>; <i>n’ārppum</i> ‘roheline; värske rohi’
Ungari	<i>sárga</i> < turgi, vrd usbeki <i>sarik</i>	<i>zöld</i> < iraani, vrd osseedi <i>zældæ</i> ‘muru; roheline’

Permi keeled

Keel	‘kollane’	‘roheline’
Sürjakomi	<i>viž;</i> <i>kol’kviž</i> < <i>kol’k</i> ‘muna’; <i>čič</i>	<i>vež;</i> <i>turunviž</i> < <i>turun</i> ‘rohi’
Permikomi	<i>vež</i>	<i>vež</i>
Jazvakomi	<i>viž</i>	<i>viž</i>
Udmurdi	<i>žuš</i>	<i>vož</i>

Mordva ja mari keeled

Keel	'kollane'	'roheline'
Ersa	<i>ožo, t'ũa-ožo</i>	<i>piže</i>
Mokša	<i>t'už'ä</i>	<i>piže</i>
Niidumari	<i>nárynče; oralge</i>	<i>Užar ~ užarge; šudõra < šudõ 'rohi, hein'</i>
Mäemari	<i>nárynzy; sary</i>	<i>užar</i>

Läänemeresoome keeled 1

Keel	‘kollane’	‘roheline’
Soome	<i>keltainen</i>	<i>vihreä; vihanta; (g)rööni < rts grön</i>
Livvikarjala	<i>keldaine; žoltoi</i>	<i>vihandu; zel'enäine</i>
Vienakarjala	<i>keltani</i>	<i>vihanta; ruohon'e; z'el'oonoi</i>
Tverikarjala	<i>keldan'e</i>	<i>vihandu; z'el'onan'e</i>
Lüüdi	<i>keldaine; pakuine; žoltoi</i>	<i>vihand; keldaan'e heleroheline'</i>
Vepsa	<i>pakuin'e</i>	<i>vihand, viher; z'el'oni</i>

Läänemeresoome keeled 2

Keel	‘kollane’	‘roheline’
Kuraliivi	<i>vī’ri</i>	<i>Qlaz</i> ; <i>mõltsi</i> , vrd <i>mõltsaz</i> ‘hanemalts; malts’
Salatsiliivi	<i>vīri</i>	<i>al’l’ ~ ales</i>
Lõunaeesti	<i>kõllanõ</i> ; <i>vahanõ</i>	<i>rohiline</i> ; <i>hal’as</i>
Eesti	<i>kollane</i> , <i>koldane</i> jt; <i>vahane</i>	<i>roheline</i> , <i>roholine</i> jt; <i>haljas</i> ‘taimeroheline; läikiv’
Vadja	<i>kõltain</i>	<i>rohoinõ</i> , <i>roholiin</i> , <i>rohosinin</i> , <i>zel’ onõr</i> , <i>viherä</i> , <i>al’l’az</i>
Isuri	<i>keltain</i>	<i>rohone</i> , <i>rohhoiin</i> ; <i>vihherä</i> , <i>vihanta</i>

Saami keeled

Keel	‘kollane’	‘roheline’
Lõunasaami	<i>v'ūskeke</i> < * <i>visa</i> < * <i>viskõ</i> < * <i>viša</i>	<i>grooneke</i> < skand, vrd rts <i>grön</i>
Põhjasaami	<i>fis'kâd</i>	<i>ruonâs</i>
Inari	<i>viskad</i>	<i>ruânn</i>
Kildini	<i>vys̄keð</i>	<i>ruenn</i>

- **Aitäh kuulamast!**